

PRZEDPRZEWODNIK DO SPEKTAKLU

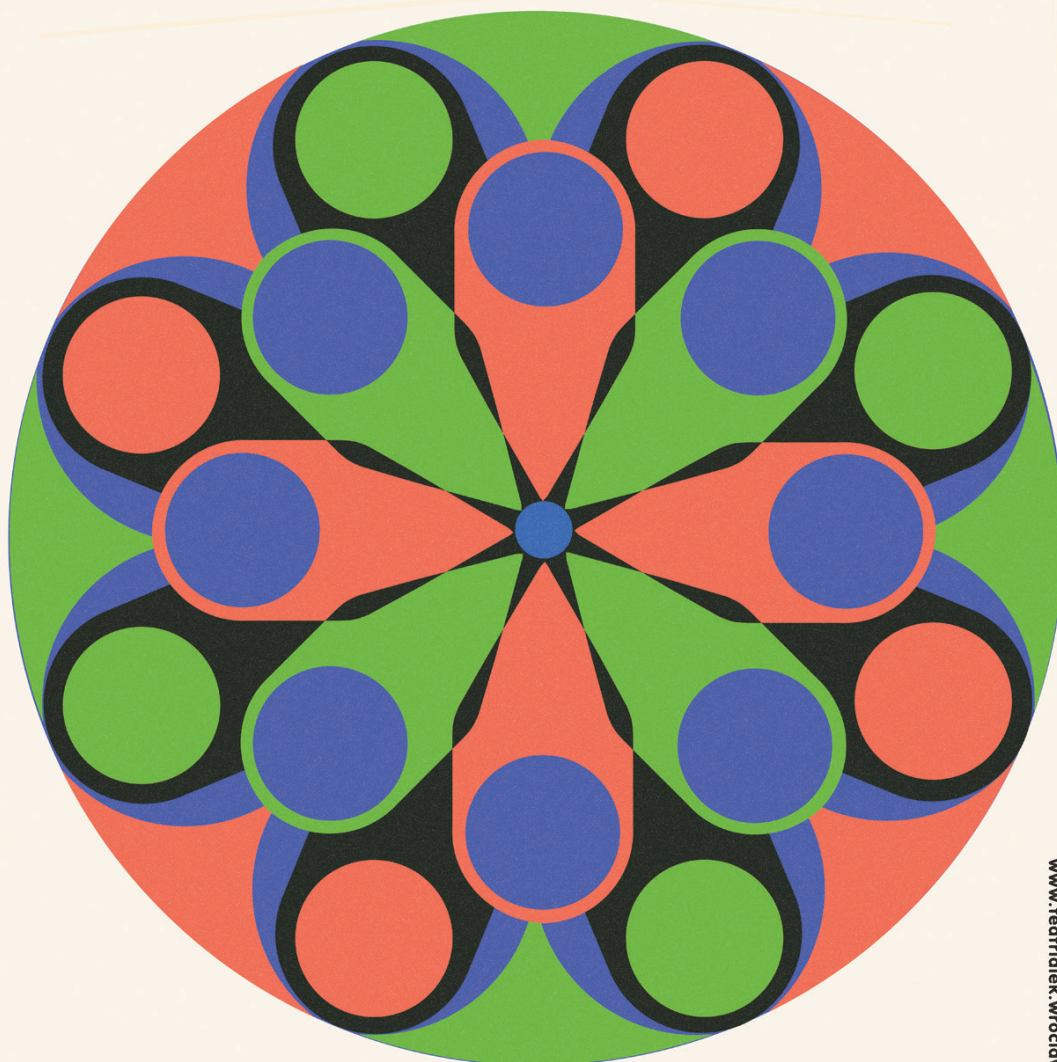

wrocławski teatr lalek

Maria Wojtyszko

SPRZEDAWCY BAJEK

reżyseria: Jakub Krofta

www.teatr.lalek.wroclaw.pl

7+

premiera 06/06/2024

CZYM JEST PRZEDPRZEWODNIK DO SPEKTAKLU SPRZEDAWCY BAJEK?

Przedprzewodnik do spektaklu to informacje, z którymi warto zapoznać się przed wizytą w teatrze. Dzięki przedprzewodnikowi dowiesz się więcej na temat przedstawienia, na które się wybierasz. Znajdziesz w nim informacje m.in. na temat:

- tego, jak powstawało przedstawienie
- treści spektaklu
- estetyki, którą posługują się twórcy
- treści wrażliwych, emocjonujących scen, intensywnych bodźców dźwiękowych i świetlnych
- dostępności przedstawienia dla widzów o szczególnych potrzebach

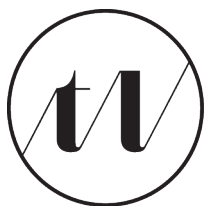
PO CO NAM PRZEDPRZEWODNIKI DO SPEKTAKLI?

Przedstawienia Wrocławskiego Teatru Lalek dotyczą ważnych, często trudnych tematów. Są odważne artystycznie i wykorzystują nowoczesne środki sceniczne. Ich odbiór wywołuje żywe emocje. Zdarza się, że po ich obejrzeniu dzieci i młodzież zadają opiekunom wiele pytań. Przedprzewodnik pozwala się na te emocje i pytania przygotować.

DLA KOGO JEST PRZEDPRZEWODNIK?

Dla wszystkich, którzy chcą dowiedzieć się czegoś więcej o przedstawieniu, w tym:

- rodziców i nauczycieli, którzy chcą być przygotowani na wrażliwe treści w przedstawieniach lub intensywne, mocno oddziałujące środki wyrazu,
- osób o szczególnych potrzebach, w tym osób z niepełnosprawnościami, neuroróżnorodnych lub w kryzysach zdrowia psychicznego.

**wrocławski
teatr lalek**

SPIS TREŚCI

1. Przed wizytą w teatrze.....	4
2. Najważniejsze informacje o przedstawieniu SPRZEDAWCY BAJEK	7
3. O czym opowiada spektakl SPRZEDAWCY BAJEK?	9
4. Bohaterowie spektaklu	12
5. Jaką estetyką posługują się twórcy przedstawienia?	15
6. Bodźce sensoryczne w spektaklu	17
7. Mapa treści wrażliwych i bodźców w przedstawieniu.....	20
8. Czy przedstawienie jest dostępne dla widzów o szczególnych potrzebach, w tym osób z niepełnosprawnościami?	33
9. Czy przedstawienie jest odpowiednie dla widzów neuroróżnorodnych?	35
10. W jaki sposób Teatr wspiera widzów ze szczególnymi potrzebami w odbiorze i rozumieniu spektaklu SPRZEDAWCY BAJEK?	35
11. Kontakt.....	39

1. PRZED WIZYTĄ W TEATRZE

Przedstawienie „Sprzedawcy bajek” gramy na Dużej Scenie Wrocławskiego Teatru Lalek. Scena mieści się na I piętrze budynku.

Wrocławski Teatr Lalek znajduje się w ścisłym centrum miasta, przy pl. Teatralnym 4. Możesz do nas dojechać komunikacją miejską. Najbliższe duże, płatne parkingi znajdują się w Renomie oraz w Narodowym Forum Muzyki. Jeśli nie czujesz się dobrze na zamkniętych, wielopoziomowych parkingach,

otwarty parking znajduje się przy ul. Teatralnej oraz ul. Podwale. Jest tam jednak niewiele miejsc i możesz mieć trudności z pozostawieniem samochodu.

Do Teatru warto przybyć chwilę wcześniej. Będiesz mieć wtedy czas, by spokojnie pozostawić kurtkę lub płaszcz w szatni i skorzystać z toalety.

W budynku przywitają Cię pracowniczki lub pracownicy obsługi widowni. Są oni_one zwykle ubrani na czarno. Sprawdzą Twój bilet, pokierują do szatni i na widownię oraz odpowiedzą na pytania. Gdy wejdiesz na salę widowiskową, pomogą Ci w znalezieniu Twojego miejsca.

Bilet możesz okazać w formie papierowej lub elektronicznej, na ekranie smartfonu.

Na bilecie znajdują się kluczowe informacje: numer rzędu oraz numer miejsca, co jest niezbędne do sprawnego zajęcia właściwego fotela na sali.

W hallu przy szatni znajduje się sklepik, w którym możesz kupić teatralne pamiątki. Są tam też dwa ekrany, na których wyświetlają się dynamiczne zwiastuny różnych spektakli.

Szatnia znajduje się po prawej stronie od głównego wejścia i jest bezpłatna. Obsługiwana jest przez pracowniczki lub pracowników teatru, którzy odbierają odzież wierzchnią oraz większe bagaże, a w zamian wydają numerek. Szatnia jest również miejscem, gdzie można zostawić wózki dziecięce, jeśli rodzina przychodzi z małym dzieckiem, które nie uczestniczy w spektaklu.

W szatni możesz także bezpłatnie wypożyczyć słuchawki wyciszające, jeśli jesteś wrażliwy, wrażliwa na głośne dźwięki. Słuchawki nie wygłuszają całkowicie, ale pozwalają na obniżenie natężenia dźwięku o około 20 dB. Słuchawki, które posiadamy, są przeznaczone dla dzieci w wieku 5–12 lat. Ich liczba jest ograniczona. Możesz oczywiście także skorzystać ze swoich słuchawek.

Po przyjściu do Teatru zazwyczaj nie możesz od razu zająć swojego miejsca w sali widowiskowej. W tym czasie aktorzy i obsługa przedstawienia sprawdzają, czy scena i widownia są idealnie przygotowane. Gdy wszystko jest dopięte na ostatni guzik, pracowniczki lub pracownicy obsługi widowni otwierają drzwi sali widowiskowej i zapraszają widzów do środka. Do tego czasu widzowie czekają w foyer, czyli dużym hallu, który znajduje się przed wejściem do sali widowiskowej.

Na Dużej Scenie znajduje się 280 miejsc i wszyscy widzowie będą czekać na rozpoczęcie przedstawienia w foyer, dlatego może być tam tłoczno i głośno. Na 15, 10 i 5 minut przed rozpoczęciem spektaklu rozlega się głośny dzwonek.

Na sali widowiskowej nie można pić ani jeść. Możesz natomiast skorzystać ze swojego picia lub jedzenia w foyer przed rozpoczęciem i po zakończeniu przedstawienia. Podczas spektakli weekendowych w foyer przy Dużej Scenie działa kawiarenka teatralna z kilkoma stolikami. Możesz w niej kupić coś do picia i drobną przekąskę. Kawiarenka jest niewielka, więc czasem trzeba poczekać w kolejce.

Duża Scena, widownia i zasady zachowania

Duża Scena Wrocławskiego Teatru Lalek jest największą sceną Teatru, mogącą pomieścić 280 osób. Wchodząc na widownię, należy zwrócić uwagę na oznaczenia: miejsca o numerach 0-8 wymagają kierowania się do prawych drzwi, natomiast miejsca 9-18 do lewych. Numery rzędów znajdują się na bokach skrajnych foteli.

W przejściach na widowni może być dość wąsko i ciemno, co jest istotne dla osób z klaustrofobią lub lękiem przed ciemnością. Podczas przerwy w spektaklu (która trwa około 15 minut) widzowie mogą opuścić salę, aby skorzystać z toalety lub odetchnąć w foyer. W przerwie także trzykrotnie rozlega się dzwonek.

2. NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE O SPEKTAKLU SPRZEDAWCY BAJEK.

Przedstawienie „Sprzedawcy bajek” miało swoją premierę (czyli pierwsze wystawienie we Wrocławskim Teatrze Lalek) 24 maja 2025 r. To drugie wystawienie tego tekstu w Polsce i na świecie. Pierwsze wystawienie (nazywamy je prapremierą) odbyło się w Teatrze Polskim w Bydgoszczy 11 maja 2018 r.

Autorką tekstu jest Maria Wojtyszko, reżyserem Jakub Krofta. Scenografię, kostiumy i formy plastyczne zaprojektowała Matylda Kotlińska, a muzykę skomponował Grzegorz Mazoń. Autorką choreografii jest Milena Czarnik. Światła sceniczne przygotował Damian Pawella, a projekcje multimedialne Jakub Lech. Asystentem reżysera w pracy nad spektaklem był Piotr Żukowski. Inspicjentką przedstawienia jest Agnieszka Drobna.

„Sprzedawcy bajek” to jeden z najdłuższych spektakli w bieżącym repertuarze, trwa łącznie dwie godziny (z jedną 15-minutową przerwą). Warto wziąć to pod uwagę przy planowaniu wizyty w teatrze.

Ze względu na tematykę oraz wykorzystywane środki sceniczne rekomendowana dolna granica wiekowa przedstawienia to 7 lat. Prosimy o jej przestrzeganie. Rekomendacja wiekowa może okazać się zaniżona w indywidualnych przypadkach (np. dzieci, które są szczególnie wrażliwe).

LISTA WSZYSTKICH POSTACI W SPEKTAKLU WRAZ Z OBSADĄ:

Aurelia

udająca Księcia Zbigniewa..... Agata Kucińska

Ariel

udający Księżniczkę Zefiryne..... Radosław Kasiukiewicz

Król Cecylian..... Krzysztof Grębski

Królewna Cecylia Natalia Herman

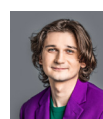
Książę Dacjan

udający swojego sługę Dominika..... Mateusz Zilbert

Dominik

udający swojego pana Księcia Dacjana..... Piotr Starczak

Mistrz Egon Konrad Kujawski

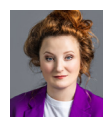

Wielki Paolo Grzegorz Mazoń

podwójna rola: Handlarka

Małgośka..... Anna Makowska-Kowalczyk

podwójna rola: Kowal

Gwardzista Sławomir Przepiórka

podwójna rola: Młynarz

Gwardzista Marek Koziarczyk

3. O CZYM OPOWIADA SPEKTAKL SPRZEDAWCY BAJEK?

Akcja SPRZEDAWCÓW BAJEK dzieje się w baśniowym „dawno, dawno temu” – czyli dokładnie nie wiadomo kiedy, ale na pewno w czasach książąt, księżniczek, smoków, rycerzy i objazdowych teatrów. Miejsce akcji również nie jest dokładnie określone, może to być jakaś fantastyczna, nieistniejąca kraina.

W rozmowie komediantów pojawia się jedynie nazwa innej krainy, być może sąsiedniej – Filandrii.

Główni bohaterowie to para komediantów (czyli wędrownych aktorów), bliźnięta Ariel i Aurelia. Mają około 20 lat. Prowadzą swój własny objazdowy teatr, który mieści się w niedużym wozie na kółkach, ciągniętym przez nich samych. Ariel i Aurelia są jedynymi aktorami w tym teatrze, ale używają rekwizytów i lalek. Okno wozu służy im jako scena lalkowa, a jego żółte zastonki jako kurtyna.

Ariel i Aurelia są podobno sierotami królewskiego pochodzenia, pozbawionymi prawa do tronu przez intrygi złego stryja – a przynajmniej tak o sobie mówią.

W trakcie spektaklu dowiadujemy się jednak, że nie zawsze mówią prawdę, czasem w swoje opowieści wplatają historie już znane

(a to z mitologii, a to z dzieł Szekspira). Na pewno są ubodzy i żyją z tego, co otrzymają za swoje występy. Czasem są to pieniądze, częściej po prostu jedzenie, bo ich widzami zwykle są prości ludzie, gromadzący się na miejskich rynkach czy jarmarkach. Bliźniętom zdarza się nie tylko uczciwie zarabiać, ale też wyłudzać pieniądze, a nawet kraść.

Komediantów poznajemy, kiedy przybywają do kolejnego miasta, żeby na jego rynku zagrać przedstawienie. Lokalni mieszkańie: handlarka, młynarz i kowal traktują ich początkowo podejrzliwie, ale w końcu dają się nabrać na rzekomo z życia wziętą historię królewskich sierot. Przy okazji dowiadujemy się, że miasteczko jest regularnie pustoszone przez strasznego smoka. Żeby

wyłudzić od mieszczan jedzenie, Ariel i Aurelia na poczekaniu wymyślają pocieszającą przepowiednię: smok zostanie zabity. Pokona go jednak nie rycerz, a niewiasta (kobieta), a uczyni to nie mieczem, a dobrym słowem. Dowiadujemy się także, że Ariel i Aurelia mają konkurencję: jest nią inny wędrowny artysta, Wielki Paolo i jego zespół cyrkowców.

Na swojej drodze komedianci spotykają nie tylko mieszczan, ale i mieszkańców dworu królewskiego: króla Cecyliana, jego córkę, królową Cecylię, nadwornego maga – Mistrza Egona, a także księcia Dacjana i jego sługę Dominika.

Cztery postaci mają podwójne tożsamości: Ariel i Aurelia na skutek pomyłki są zmuszeni udawać Księcia Zbigniewa i Księżniczkę Zefirynę, w dodatku niezgodnie z płcią, czyli Ariel wciela się w Zefirynę, a Aurelia w Zbigniewa. Księżę Dacjan i jego sługa Dominik zamieniają się rolami przed przybyciem na dwór królewski, czyli Dacjan udaje księcia, a Dominik swojego pana. W odróżnieniu

do komediantów, którzy wymyślili Zbigniewa i Zefirynę na poczekaniu po tym, jak król przyłapał ich w przebraniach, Dacjan i Dominik grają prawdziwe postaci – siebie nawzajem.

Wszyscy bohaterowie spotykają się w królewskim pałacu, gdzie następuje spiętrzenie intryg i omyłek, kulminacja wydarzeń, a w końcu – szczęśliwe dla niemal wszystkich – poza smokiem – rozwiązanie.

Spektakl „Sprzedawcy bajek” dotyka problematyki prawdy i fałszu, a także społecznych oczekiwań, które zamykają nas w sztywnych rolach. Bajki, które sprzedają główni bohaterowie, można rozumieć dwojako: jako kłamstwa, ale też opowieści, które mają moc zmieniania rzeczywistości – lub przynajmniej sposobu jej postrzegania.

Motyw teatru w teatrze również ma podwójną funkcję. Z jednej strony teatr jest ukazany z dystansem, często w ironiczny sposób (np. w scenach kiedy komedianci rozmawiają o trudach tego zawodu), z drugiej – jest narzędziem zmiany. Poprzez zamianę ról bohaterowie uczą się patrzeć na świat oczami innych, a w końcu – paradoksalnie – odkrywają prawdę o sobie samych.

4. BOHATEROWIE SPEKTAKLU

Aurelia – komediantka. Uboga sierota królewskiego pochodzenia (podobno). Jest bystra, sprytna, uparta. Łatwo wpada w złość. Przeżywa kryzys związany z trudami zawodu komediantki. Chciałaby z jednej strony mieć spokojną, zwykłą pracę, z drugiej – uważa, że nudziłaby się w niej. Umie żonglować i wróżyć z ręki. Jest skrytą romantyczką, marzy o tym, by tworzyć prawdziwą sztukę i o... wielkiej, niespodziewanej miłości.

Ariel – jej brat bliźniak, komediant. Podobnie jak Aurelia, jest ubogim młodzieńcem z królewskiego rodu, a przynajmniej tak o sobie mówi. Jest inteligentny, zabawny i przebiegły. Nie cofa się przed kłamstwem, oszustwem, kradzieżą, podobnie jak siostra. Nie jest jednak tak odważny jak ona, łatwiej wpada w panikę. Szybko się zakochuje.

Książę Dacjan – uosobienie szlachetności. Spędził życie, ucząc się zasad walki ze smokami i studiując wiedzę o nich. Kiedy go poznajemy, nic nie wie jeszcze o przepowiedni, zamierza zabić smoka i poślubić królową. W tym celu udaje się do pałacu króla Cecyliana. Towarzyszy mu jego sługa, Dominik. Co ważne, Dacjan planuje zdobyć nie tylko rękę królowy, ale także... jej serce. Chce mieć pewność, że królowa pokocha jego, a nie jego książęce pochodzenie i majątek, dlatego zamierza pojawić się w pałacu w stroju swojego sługi Dominika. Jest sprytny – na walkę ze smokiem zabiera eliksir niewidzialności, by zwiększyć swoje szanse, a w finale ratuje sytuację, przekonując króla, że komediantom należy się wdzięczność.

Dominik – sługa Dacjana – prosty chłopak ze skomplikowanym problemem. Nie wierzy w siebie i nie lubi siebie samego. Jest nieśmiały i niezręczny. Niestety, próbuje sobie z tym radzić przy pomocy alkoholu, co tylko powiększa jego problem. Przechodzi wewnętrzną przemianę (z małą pomocą eliksiru miłosnego) i w końcu zaczyna się lubić i doceniać.

Królewna Cecylia – tylko pozornie jest typową królową z baśni: miłą, piękną, marzącą o księciu. Zbuntowana nastolatka w konflikcie z ojcem, szalona, uparta i bardzo kochliwa. Ucieka z zamku, kiedy na skutek fałszywej przepowiedni o tym, że smoka pokona kobieta, traci nadzieję na zamążpójście i postanawia sama znaleźć sobie męża. Romantyczna, ale też odważna – samotnie przemierza las na koniu, nie boi się uciec ponownie, by wziąć ślub z księciem Zbigniewem „w kościółku w górach”.

Król Cecylian – wdowiec, który nie radzi sobie z nastoletnią córką. Kiedy Cecylia ucieka, król wraz z dwoma gwardzistami rusza za nią w pogoń. Przeżywa kryzys, być może związany z wiekiem. Marzy, że jeszcze przydarzy mu się miłość. Na co dzień spokojny i czuły, czasami naiwny – bezgranicznie ufa Mistrzowi Egonowi – ale kiedy wpadnie w gniew, lepiej zejść mu z drogi.

Mistrz Egon – czarny charakter. Poznajemy go, kiedy na rynku miasta kupuje od handlarki wielki wór proszku miłosnego. Nie wiemy, po co mu taka ilość, dowiadujemy się tego w trakcie spektaklu. Początkowo wydaje się mądrym, potężnym czarodziejem, ale szybko okazuje się oszustem, pozbawionym jakichkolwiek magicznych zdolności. Na swoich usługach ma Smoka, którego potajemnie karmi miłosnym proszkiem, kupowanym hurtowo na targu. Udaje, że potrafi przewidzieć ataki smoka, ale tak naprawdę to na jego rozkaz Smok napada na miasteczko, zionie ogniem i pustoszy.

Wielki Paolo – komediant, rywal Ariela i Aurelii. Podobnie jak oni, jest przebiegły, nie cofa się przed oszustwem ani szantażem. Podróżuje swoim wozem z trupą paracyrkowców, tańczy i śpiewa, ale nie są to występy najwyższych lotów. Marzy, by pozbyć się konkurencji.

Małgośka – córka Młynarza. Marzy, by zostać komediantką, w końcu ucieka z domu i przyłącza się do trupy Wielkiego Paola, mimo że nie posiada wielkiego talentu (a przynajmniej tak twierdzi Paolo).

Czworo bohaterów w różnych momentach akcji przebiera się za kogoś innego:

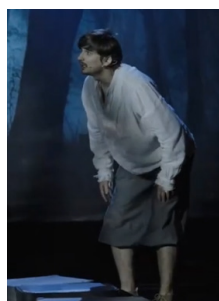
Aurelia jako Księżę Zbigniew – porusza się w sposób naśladowujący męską butę i pewność siebie.

Ariel jako Księżniczka Zefiryna to postać wysoce komiczna – operuje piskliwym głosem i przesadną gracją.

Księżę Dacjan w prostym stroju swojego sługi Dominika porusza się równie swobodnie jak we własnym. Stara się jednak pozostawać w tyle i nie rzucać w oczy (poza sytuacjami, kiedy musi ratować Dominika z kłopotów, w które ten się wpakował).

Natomiast jego sługa **Dominik** w eleganckim, błękitno-srebrnym stroju podróżnym księcia i jego białej peruce czuje się wyraźnie nieswojo, co widać w jego niepewnych i niezręcznych ruchach.

W spektaklu pojawia się również **Smok**, który nie jest żywym aktorem ani lalką, lecz wielką projekcją – cieniową lub kolorową – obdarzoną komputerowo przetworzonym głosem.

5. JAKĄ ESTETYKĄ POSŁUŻYLI SIĘ TWÓRCY SPEKTAKLU „SPRZEDAWCY BAJEK”?

Przedstawienie wchodzi w dialog z klasyczną formą baśni, ale poddaje ją **dekonstrukcji** i nowoczesnej **reinterpretacji**, czyli przebudowuje ją i odczytuje na nowo. Tradycyjne baśniowe motywy takie jak smok, czekająca na księcia królewna czy rycerskie czyny zostają przewrócone do góry nogami przez serię pomyłek i celowych mistyfikacji. Dla przykładu: smok nie jest wcale krwiożerczą bestią, ale pokojowo nastawionym stworzeniem, zmanipulowanym przy pomocy proszku miłosnego przez nadwornego maga. Ta dekonstrukcja dotyczy także tradycyjnej baśniowej estetyki, która zostaje przełamana nowoczesnymi elementami. Widać to np. w kostiumach postaci.

Spektakl jest grany przeważnie **w planie żywym**. Plan żywy to sytuacja, scena lub cały spektakl, w których aktorzy występują na scenie bez lalek, widoczni dla publiczności. Poza planem żywym w spektaklu „Sprzedawcy bajek” występuje także plan lalkowy, ale tylko w jednej scenie – kiedy komediantci grają swoje przedstawienie na rynku miasta.

Sytuację, kiedy bohaterowie spektaklu grają własny spektakl lub scenę – bo np. są komediantami, czyli aktorami, jak Ariel i Aurelia – nazywamy **teatrem w teatrze**.

Inne pojęcie ważne dla estetyki tego przedstawienia to *commedia dell'arte* – rodzaj dawnej włoskiej komedii ludowej, którą inspirowała się Maria Wojtyszko, pisząc tekst „Sprzedawców bajek”. W *commedii dell'arte* występował szereg stałych postaci o powtarzalnych cechach (np. Arlekin i Kolombina), fabuła była oparta na intrydze, a aktorzy improwizowali na podstawie szkicu scenariusza. Bohaterowie „Sprzedawców bajek” również reprezentują dobrze znane typy baśniowych postaci (książę walczący ze smokiem, księżniczka czekająca na księcia), zdarza im się improwizować (scena, kiedy komediantci zamieniają się ubraniami), a fabuła oparta jest na kilku intrygach.

Aktorzy nie grają co prawda w maskach, jak w klasycznej *commedii dell'arte*, mają za to klasyczne kostiumy, charakterystyczne dla ich zawodów lub ról społecznych: na przykład król ma złoty strój a kowal ma czarny fartuch, wielki młot i kowadło.

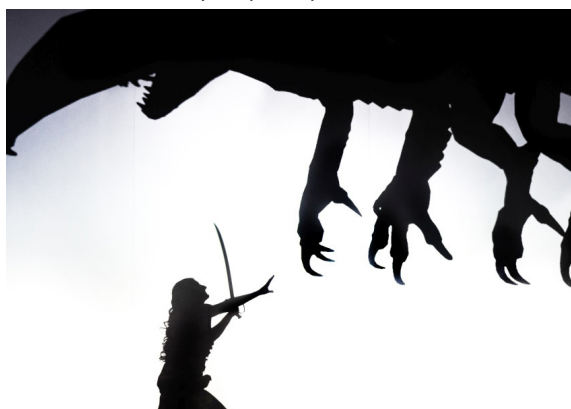
Tylko komedianci ubrani są inaczej: trochę jak królewscy dworzanie, ale ze współczesnymi elementami. Aurelia ma dużą perukę z jasnych loków i krynolinę (czyli szeroką,

szttywną spódnice), ale też sportową bluzę. Ariel czarny renesansowy beret, ale i czerwoną siatkową koszulkę. Podobny kostium ze współczesnymi elementami (m.in. ciemnymi okularami) nosi także trzeci komediant – Wielki Paolo. Stroje komediantów przypominają nieco przebrania, nawiązując do ich profesji, polegającej na odgrywaniu ról.

Wygląd postaci nawiązuje więc do estetyki *commedia dell'arte* mimo braku masek – jest przerysowany, a charakteryzacja podkreśla dominujące cechy osobowości.

Scenografię spektaklu tworzy przede wszystkim wóz komediantów – objazdowy teatr. Pozostałe elementy scenografii to pojawiające się w niektórych scenach: podest, długi stół, krzesła, łóżka, a także rekwizyty i projekcje na ekranie w tyle sceny.

Projekcje przypominają teatr cieni: szare sylwetki spacerujących ludzi przywodzą na myśl miejski rynek, cienie drzew tworzą las. Co jakiś czas na projekcji widać także cień przelatującego lub nadlatującego smoka.

W jednej ze scen (spotkanie Mistrza Egona ze Smokiem) Smok nie jest już przelatującym cieniem, ale realistyczną kolorową projekcją: ma piękne oczy i sympatyczny wyraz pyska. W tej scenie poznajemy jego drugie oblicze także metaforycznie – Smok okazuje się łagodnym stworzeniem, manipulowanym przez Mistrza Egona – więc ta zmiana wizerunku jest spójna i uzasadniona.

Rozmowa z kompozytorem muzyki do spektaklu Grzegorzem Mazoniem: [link](#).

6. BODŹCE SENSORYCZNE W SPEKTAKLU

Spektakl „Sprzedawcy bajek” to widowisko bogate w bodźce sensoryczne. Występują w nim zarówno głośne lub niepokojące dźwięki, jak i gwałtowne zmiany oświetlenia. Ich rodzaje omawiamy poniżej, dokładny minutaż znajduje się w kolejnym punkcie przedprzewodnika.

Światło w spektaklu dynamicznie się zmienia, czasem gwałtownie gaśnie. W scenach, których akcja rozgrywa się w lesie, jest przygaszone, panuje wówczas półmrok z delikatną, jakby księżycową, poświatą. W komnatach pałacowych jest nastrojowe, fioletowe lub różowe. W gwałtownych scenach: ataku smoka, burzy jest ostre i jasne, migające. Co ważne, w spektaklu nie pojawia się światło stroboskopowe.

Dźwięk w spektaklu zmienia się równie dynamicznie jak światło. W niemal każdej scenie jest głośno, najczęstsze głośne dźwięki to krzyki i okrzyki, podniesione głosy (np. w kłótniach komediantów), a także głośna muzyka i śpiew (w przedstawieniu jest aż 10 piosenek). Postaci negatywne – Smok i Mistrz Egon – mają swoje stałe niepokojące motywy dźwiękowe. Niektóre postaci mają dodatkowo przetworzony głos (Smok, Ariel udający anioła).

Dym sceniczny – pojawia się w wielu scenach (sceny w lesie, w pałacowych komnatach), tworząc klimat i nastrojowo rozpraszając światło. Jest atestowany i bezpieczny, ale u osób wrażliwych na zapachy może powodować dyskomfort, delikatnie ogranicza także widoczność. Jest go niewiele, ma postać mgiełki w tylnej części sceny (widownia nie jest zadymiona).

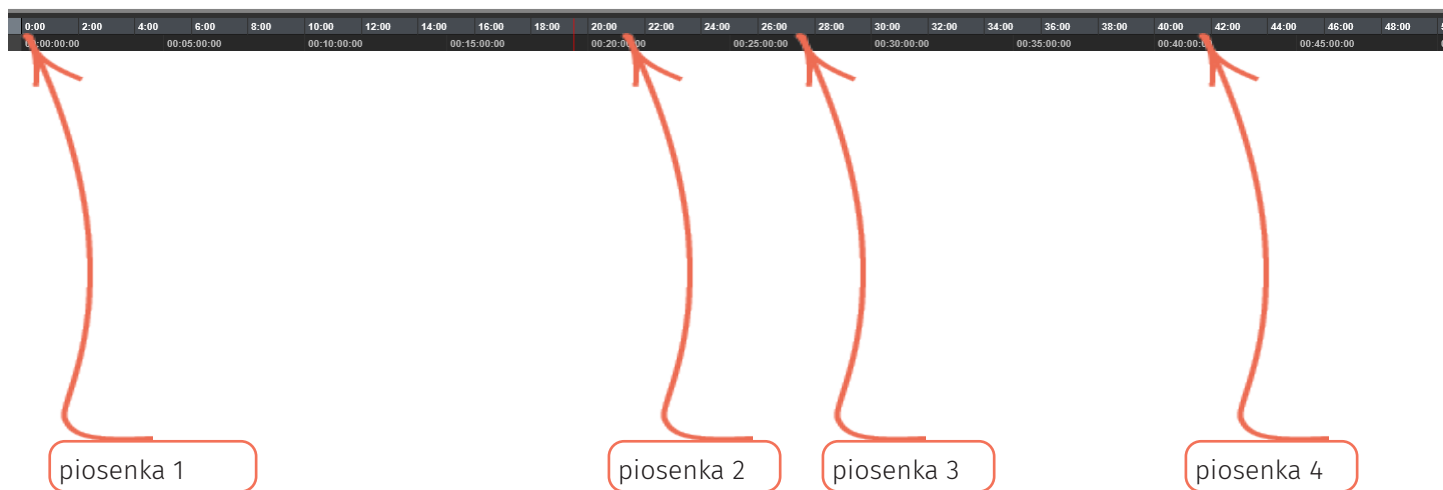
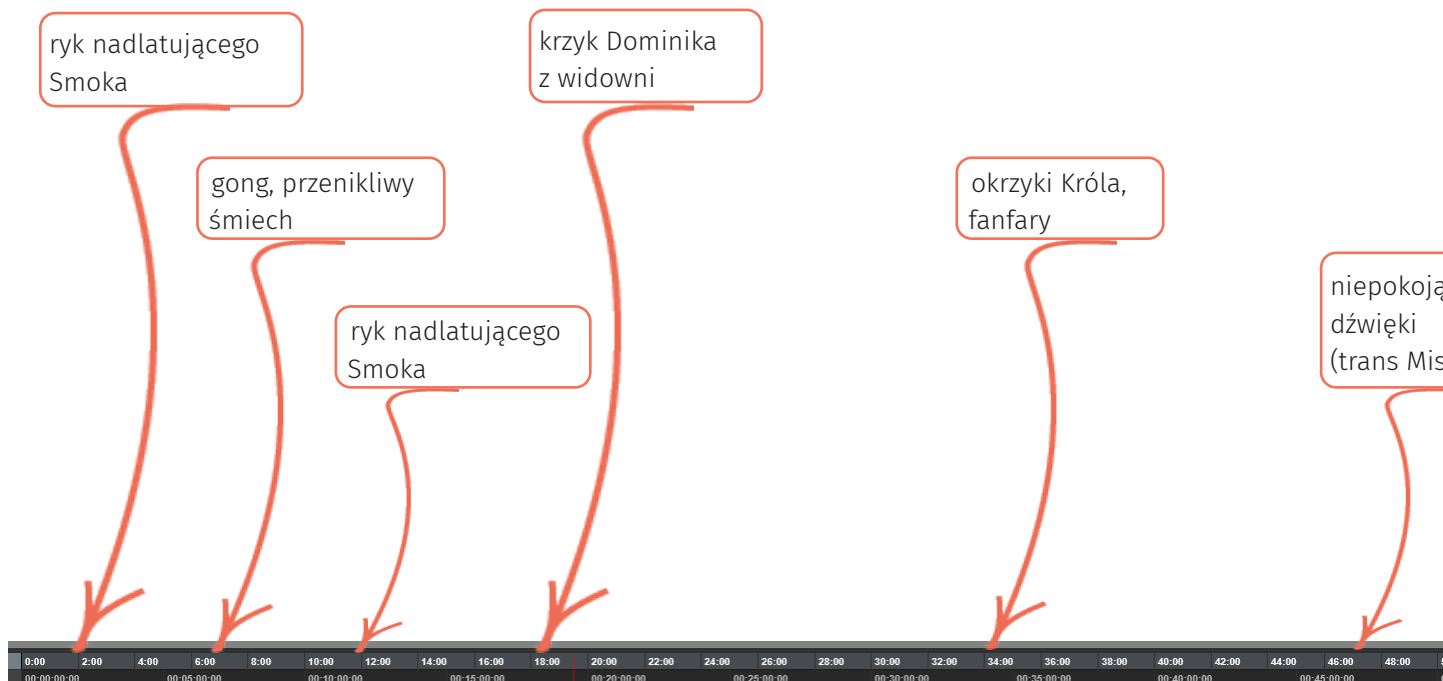
Interakcje – jest ich niewiele. W dwóch momentach spektaklu aktorzy zwracają się bezpośrednio do widowni, ale nie oczekują odpowiedzi.

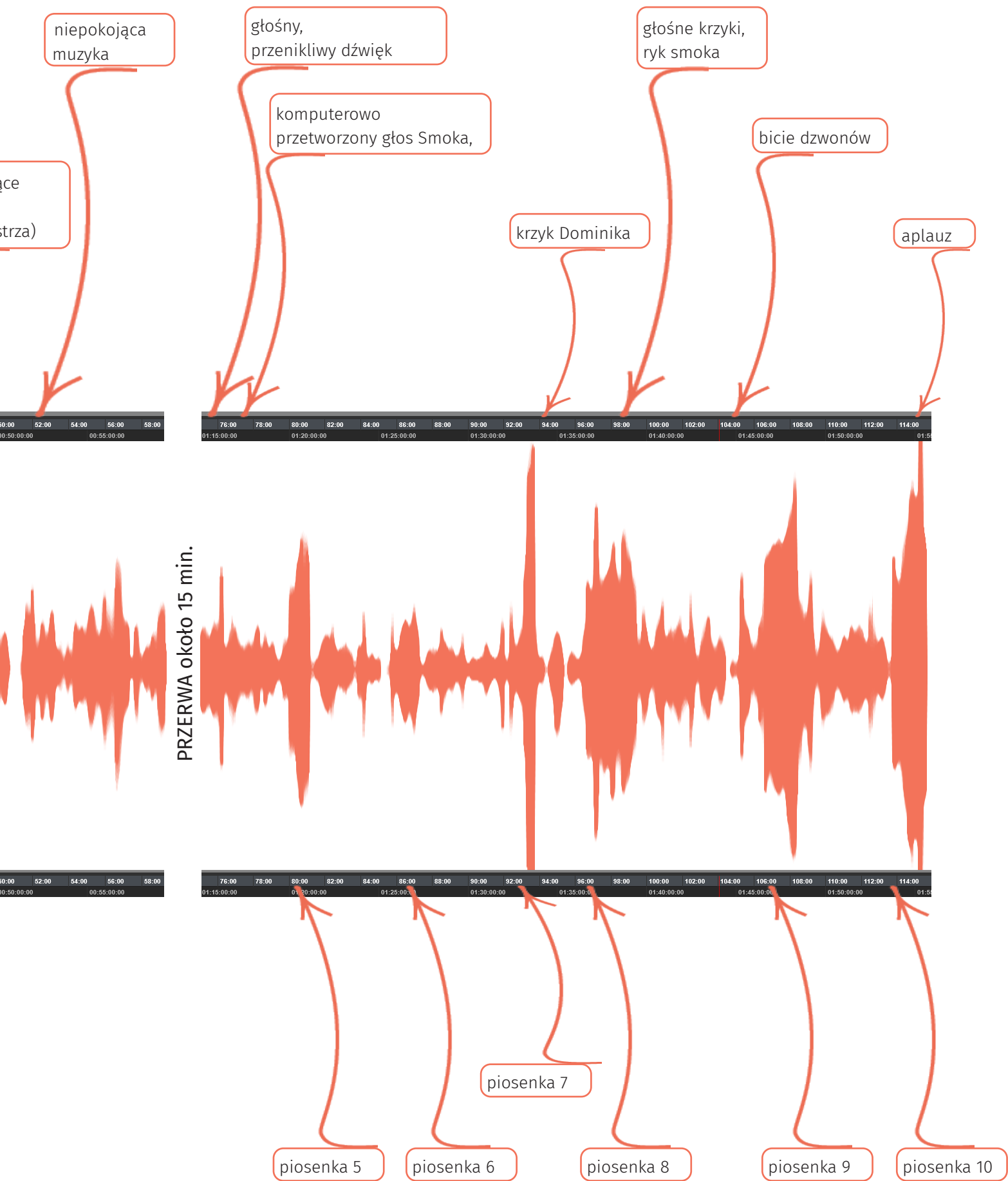

Innym zaskoczeniem może być pojawienie się niektórych bohaterów z boku widowni, skąd wchodzi na scenę (Dacjan i Dominik – z prawej strony) lub z niej schodzą (Aurelia i Ariel – na lewą stronę). Aktorzy znajdują się wtedy w bezpośredniej bliskości z widzami siedzącymi z brzegów przednich rzędów.

Dokładna rozpiska bodźców znajduje się w tabelce z przebiegiem poszczególnych scen oraz na osi dźwiękowej przedstawienia.

MAPA DŹWIĘKÓW NA OSI CZASU SPEKTAKLU

7. MAPA TREŚCI WRAŻLIWYCH I BODŹCÓW SENSORYCZNYCH W PRZEDSTAWIENIU

Akcja spektaklu „Sprzedawcy bajek” jest dynamiczna i pełna nagłych zwrotów. Fabuła trzyma w napięciu. Wiele scen jest bardzo emocjonalnych, co może wywołać niepokój. Struktura spektaklu daje jednak szansę na oddech – dramatyczne sceny są przeplatane komediowymi. Poniżej znajduje się szczegółowa analiza chronologiczna, która może być pomocna w przygotowaniu się na zmiany nastroju i intensywności bodźców.

Uwaga: Język spektaklu bywa potoczny i pojawiają się w nim inwektywy („idiota”, „ciamajda”, „kretyn”) oraz groźby („Zabiję cię!”), zwłaszcza w scenach kłótni komediantów (a kłócą się oni bardzo często) i piosence Dominika o nienawiści do samego siebie. Słowa te towarzyszą scenom, które mają konotację jednoznacznie negatywną, spektakl nie pochwała więc wulgarного języka – ale warto porozmawiać o tym przed lub po spektaklu, zwłaszcza z młodszymi dziećmi.

W przedstawieniu pojawiają się też nawiązania (np. do sztuk Szekspira), żarty lub słowa („celibat”) czytelne dla widzów dorosłych.

Kilka scen może być niepokojących wizualnie i/lub trudnych w interpretacji: lalkowa scena śmierci ojca komediantów (Aurelia wyjmując z głowy lalki mózg), trans Mistrza, który wygina się i przewraca oczami, zniknięcie Zefiryny (Zefirynę nadal widać, pada na nią światło, ale wszyscy zachowują się, jakby zniknęła).

Jednym z najtrudniejszych emocjonalnie wątków może być wątek uzależnienia Dominika od alkoholu. Sceny z pijanym, zataczającym się i krzyczącym Dominikiem mogą przywołać myśli o bliskim zmagającym się z nałogiem, jeśli ktoś ma takie doświadczenie. Warto jednak podkreślić, że nałóg i obecność alkoholu w scenach nie są w żaden sposób normalizowane czy reklamowane. Widzowie widzą w spektaklu dorosłego, który nie radzi sobie z problemami, cierpi i próbuje przetrwać. Przedstawienie nie promuje alkoholu, ukazuje problem i jego przykre konsekwencje. Traktuje jednak Dominika z empatią. To bohater, który najpierw, w scenie uczty, wydaje się żałosny albo straszny, ale w kolejnej scenie dowiadujemy się więcej o możliwych przyczynach jego choroby i możemy mu współczuć. Wątek Dominika to opowieść o samotności, braku poczucia własnej wartości, przekonaniu, że jest się niepotrzebnym. To pogłębienie postaci pozwala stworzyć dystans i bezpiecznie przyjąć trudny temat. Po spektaklu warto porozmawiać z dzieckiem o problemie, który ukazuje spektakl i sposobach, w jaki bohater próbował sobie z nim poradzić.

UWAGA! W tym rozdziale opisujemy po kolei każdą scenę spektaklu. Jeśli nie chcesz znać szczegółów przed obejrzeniem przedstawienia, przejdź do strony 33

Uwaga: podany minutaż jest przybliżony; tempo przedstawienia może być za każdym razem inne.

treści wrażliwe	fabuła	bodźce sensoryczne
Atak smoka na miasteczko; mieszkańcy padają na ziemię i czołgają się, przestraszeni	Piosenka 1. 00:00 – 1:50 Handlarka, Kowal i Młynarz śpiewają piosenkę, stojąc na przodzie sceny, przed zastoniętą kurtyną. Piosenka opowiada o tym, jak piękne i spokojne byłoby życie w miasteczku, gdyby nie smok. W trakcie piosenki kurtyna rozsuwa się i następuje atak smoka na rynek miasteczka.	Migające światła, krzyki mieszczan, głośne niepokojące dźwięki Ciemna sylwetka atakującego smoka – projekcja przypominająca teatr cieni na ekranie w tyle sceny
Kłamstwa komediantów, gniew mieszczan	Scena 1. 1:50 – 4:20 Ariel i Aurelia wraz ze swoim teatralnym wozem pojawiają się na rynku miasteczka. Opowiadają mieszczanom o swoim królewskim pochodzeniu. Mieszczanie nie dowierzają im.	Głośne okrzyki, podniesione głosy
Nienawiść, spisek, zabójstwo ojca, śmierć matki – przedstawione w konwencji teatru lalek, w groteskowy sposób (głowa lalki jest otwierana, aktorka wyciąga z niej lalkowy mózg) Kłamstwa komediantów, gniew mieszczan	Scena 2. 4:20 – 13:20 Teatr w teatrze. Komedianci grają w swoim wozie lalkowe przedstawienie – inscenizację historii biednych królewskich sierot, pozbawionych prawa do tronu przez złego stryja. Udaje im się wzbudzić litość i wyłudzić od mieszczan jedzenie. Przez chwilę wszystko zawisa na włosku, kiedy Kowal odkrywa, że część rzekomo prawdziwej historii to legenda o Remusie i Romulusie. Komedianci chcąc się ratować, zmieniają historię na bieżąco.	Dźwięk gongu Głośne okrzyki i dźwięki Niepokojąca muzyka, niepokojące dźwięki Błyskające światła i grzmot w scenie burzy Gwałtowne zmiany światła

**treści
wrażliwe**

fabuła

**bodźce
sensoryczne**

Scena 3.

13:20 – 16:20

Komedianci, dowiadując się, że miasto prześladowuje smok, wymyślają przepowiednię o rychłym zgładzeniu smoka przez niewiastę.

Gwałtowne zmiany światła

Groźby i gniew Mistrza

Scena 4.

16:20 – 18:30

Kiedy komedianci odjeżdżają, na rynku miasta pojawia się Mistrz Egon. Mistrz kupuje od Handlarki 30 kg proszku miłosnego. Mieszczanie wyraźnie boją się go, ale za plecami żartują sobie z niego, spekulując, po co mu tyle proszku.

Bohaterowie rozbierają się do bielizny podczas zamiany ubrań

Scena 5.

18:30 – 21:00

Akcja przenosi się do lasu. Księżę Dacjan i jego służba Dominik wędrują do pałacu, chcąc zmierzyć się ze smokiem, zdobyć pół królestwa i rękę królewny. W drodze zamieniają się ubraniami, ponieważ księżę chce sprawdzić, czy królewna pokocha go nawet w ubogich szatach.

Głośne okrzyki
Przygaszone światło, półmrok

Piosenka 2.

21:00-22:00

Piosenka Dacjana o tym, że chciałby, by królewna pokochała go za to, kim jest

Półmrok

treści wrażliwe

Kłótnia rodzeństwa, dokuczanie sobie, przedrzeźnianie

Bohater rozbiera się do bielizny podczas przebierania się

Zamiana ról – kobieta przebiera się za mężczyznę i odwrotnie

fabuła

Scena 6.

22:00 – 27:00

Nadal w lesie. Ariel i Aurelia kłócą się, układając się do snu. Obwiniają się nawzajem i krytykują. Próbuje sobie udowodnić, kto jest lepszym aktorem, grają przed sobą role: Ariel – kobietę, Aurelia – mężczyznę. Przebierają się przy tym w męski (Aurelia) i damski (Ariel) strój.

bodźce sensoryczne

Półmrok

Głośne okrzyki

Piosenka 3.

27:00 – 28:00

Duet Ariela i Aurelii o tym, jak trudno być aktorem

Półmrok

Wątek miłosny – królewna zakochuje się w Zbigniewie, nie wiedząc, że gra go kobieta

Kłamstwa, intrygi komediantów

Scena 7.

28:00 – 33:30

Na leśnej polanie pojawia się królewna Cecylia na koniu. Komedianci, nadal w przebraniach, wymyślają imiona, by się jej przedstawić. Aurelia jest księciem Zbigniewem, Ariel – księżniczką Zefiryną. W rozmowie z komediantami Cecylia zwierza się, że uciekła z pałacu po tym, jak usłyszała przepowiednię o tym, że smoka zabije nie rycerz, a kobieta. W ślad za nią ruszył ojciec – król Cecylian ze swoją gwardią. W trakcie rozmowy Królewna nieoczekiwanie zakochuje się w Zbigniewie, granym przez Aurelię. Aurelia również udaje miłość i obiecuje królewnie, że jeszcze się spotkają, chcąc się jej pozbyć, zanim królewski pościg ich znajdzie. Królewna odjeżdża.

Półmrok

Głośne okrzyki

treści wrażliwe

Kłótnie i kłamstwa komediantów

Wątek miłosny – król zakochuje się w Zefirynie, nie wiedząc, że gra ją mężczyzna

Interakcja z publicznością – król przemawia do widzów

Niechciane zaloty

fabuła

Scena 8.

33:30 – 38:00

Aurelia odkrywa, że Ariel zakochał się w królowie Cecylii. Komedianci kłócą się. Ariel chciałby pomóc Cecylii, która uwierzyła w fałszywą odpowiedź, Aurelia uważa, że to nie ich problem. Tymczasem na polanę wchodzi król Cecylian z dwoma gwardzistami.

Komedianci nie zdążyli się przebrać, więc znów są zmuszeni udawać Zbigniewa i Zefyrinę. Król w trakcie rozmowy zakochuje się w Zefirynie i zaprasza ich oboje na ucztę do pałacu.

bodźce sensoryczne

Półmrok

Głośnie okrzyki

Alkohol, uzależnienie

Scena 9.

38:00 – 41:20

Nadal w lesie. Księżę Dacjan przygotowuje Dominika do odegrania roli księcia. Dominik nie czuje się w niej pewnie, uważa też zamianę ról za oszustwo. Księżę przekonuje go. Dominik odkrywa w kieszeni małą buteleczkę. Myśli, że to alkohol. Dacjan tłumaczy mu, że to eliksir niewidzialności, który pomoże mu w walce ze smokiem.

Dacjan z kolei znajduje w kieszeniach spodni Dominika butelki z prawdziwym alkoholem. Dominik tłumaczy, że alkohol mu nie szkodzi. Księżę i sługa ruszają dalej.

treści wrażliwe

fabuła

bodźce sensoryczne

Piosenka 4.

41:20 – 42:30

Dacjan znów śpiewa piosenkę o pragnieniu prawdziwej i szczerzej miłości. W tle pojawiają się Król i Królowa, śpiewając o swoim zakochaniu. Następnie – komedianci, śpiewający o lęku przed tym, że ich kłamstwa wyjdą na jaw. Końcową zwrotkę śpiewa Dominik – o pragnieniu bycia sobą, nieudawania nikogo innego.

Głośny śpiew, muzyka

Dynamiczne zmiany oświetlenia

Kolorowe projekcje na ekranie w tyle sceny

Kłótnia, złość
Kłamstwa i intrygi komedianów
Niechciane zaloty

Scena 10.

42:30 – 45:20

Akcja przenosi się do królewskiego pałacu. Ariel i Aurelia znów się kłócą. Aurelia chce uciekać, Ariel – pomóc królowi. Tymczasem zjawia się Cecylia. Chciałyby porozmawiać ze Zbigniewem na osobności. Marzy także o pocałunku. Zbigniew, chcąc się od niej uwolnić, obiecuje, że nad ranem uciekną razem i wezmą ślub, do tej pory muszą jednak utrzymać swoją miłość w tajemnicy.

Głośne okrzyki

Scena 11.

45:20 – 46:40

Wchodzą Król i Mistrz Egon. W rozmowie z nim komedianci próbują podważyć przepowiednię o zabójstwie smoka przez kobietę, ale Mistrz ją potwierdza, w dodatku przypisuje sobie jej autorstwo.

treści wrażliwe

Magia, magiczny trans
Niepokojący widok: Mistrz
w transie wygina się do
tyłu i przewraca oczami
Intrygi Mistrza

fabuła

Scena 12.

46:40 – 49:20

Król i Mistrz zostają sami. Król chce wiedzieć, czy uda mu się zdobyć serce Zefiryny, Mistrz wpada w magiczny trans i przepowiada mu bliżej nieokreślone kłopoty kłopoty. Widząc jednak rozpacz władcy, daje mu buteleczkę z eliksirem miłosnym i poleca wlać go ukradkiem do wina Zefirynie podczas kolacji i być wtedy w zasięgu jej wzroku. Elixir ma sprawić, że zakocha się ona w pierwszej osobie, którą zobaczy. Król jest uszczęśliwiony.

bodźce sensoryczne

Dynamiczne zmiany
oświetlenia
Głośny, przenikliwy dźwięk
w momentach transu mi-
strza

Alkohol, uzależnienie, nie-
trzeźwość

Niepokojące obrazy – pi-
jany, bełkoczący i zatacza-
jący się Dominik

Wiele trudnych emocji:

Pijacka złość Dominika

Konsternacja gości po
upiciu się Dominika

Gniew Króla

Rozpacz Aurelii po znik-
nięciu Ariela

Zefiryna znika, ale jest
nadal widoczna na scenie,
co może być trudne w
odczytaniu

Scena 12.

49:20 – 59:10

Król, Królowna i komedianci zasiadają do uczty. Do sali wchodzi Dacjan i Dominik. Król mówi im, że w związku z przepowiednią nie muszą już za-
bijać smoka, ale zapraszają ich do stołu.

Dominik, grający księcia, wypija podczas uczty zbyt wiele wina. Zatacza się na stół, w końcu traci przytomność. Król próbuje w tym czasie dolać Zefirynie eliksir do kieliszka, ale wypada mu on z ręki, kiedy Dominik wpada na stół, i myli mu się z eliksirem niewidzialności, który tymczasem wypadł z kieszeni służącemu.

W efekcie Zefiryna wypija eliksir niewidzialności i znika wszystkim z oczu.

Król wpada w gniew, kończy ucztę i idzie zrobić awanturę Mistrzowi Egonowi.

Aurelia jest zrozpaczona; boi się, by niewidzialny Ariel nie wpadł w kolejne kłopoty.

Głośne krzyki
Błyskające światła, dyna-
miczne zmiany światła

Przerwa (ok. 15 min.)

treści wrażliwe

Intrygi, kłamstwa i manipulacje Mistrza
Trudne emocje: gniew
Króla

fabuła

Scena 13.

59:25 – 1:16:10

Mistrz Egon rozmawia ze Smokiem, unoszącym się za oknem jego obserwatorium. Karmi go przy tym miłosnym proszkiem z worka, który zakupił od Handlarki na początku spektaklu. Smok patrzy na Mistrza łagodnie i zgadza się na wszystko. Mistrz przypomina mu o ich umowie: kiedy zapali w oknie niebieską latarnię, Smok ma atakować miasteczko.

Tymczasem do komnaty Mistrza dobija się gniewny Król. Mistrz przegania Smoka. Król żąda od Mistrza sporządzenia antidotum na niewidzialność Zefirynty, grozi Egonowi i daje mu czas do rana, po czym wychodzi. Mistrz jest przerażony.

bodźce sensoryczne

Duża, kolorowa projekcja na ekranie w tyle sceny: unoszący się za oknem smok

Przetworzony komputerowo głos Smoka
Głośne dźwięki

Zaloty, pocałunek

Scena 14.

1:16:10 – 1:19:30

Królewna Cecylia uклада się do snu. W komnacie rozlega się głos. To niewidzialny Ariel zakradł się do sypialni ukochanej. Cecylia nie rozpoznaje go. Ariel udaje, że jest aniołem stróżem, który przybył ostrzec ją przed Zbigniewem. Opowiada o jego wadach i brutalności. Księżniczka jest zaniepokojona. Ariel siada obok niej na łóżku, przysuwa się, w końcu całuje ją w policzek, po czym ucieka.

Przygaszone, nastrojowe światło

Przetworzony komputerowo głos Ariela (pogłos)

Piosenka 5.

1:19:30 – 1:20:40

Piosenka Królewny Cecylii o tym, że poczuła coś do anioła i nie wie już, czy naprawdę kocha księcia Zbigniewa

Dynamiczna, głośna muzyka

Gasnące światło pod koniec piosenki

treści wrażliwe

Kłamstwa Aurelii
Niechciane zaloty

fabuła

Scena 15.

1:20:40 - 1:25:30

W swojej sypialni Aurelia – nadal w męskim stroju księcia Zbigniewa – szuka i nawołuje brata. Tymczasem do drzwi puka król. Chciałby porozmawiać z Zefiryną. Aurelia udaje piskliwy głos Zefiryny, po czym kłamie, że ta zasnęła, i udaje chrapanie. Król nalega, by Zbigniew pozwolił mu wejść. Zostawia dla ukochanej podarek – brylantowy naszyjnik – i informuje księcia, że Mistrz Egon do rana opracuje antidotum. Król wychodzi, Aurelia wybiega szukać brata.

Piosenka 6.

1:25:30 – 1:26:50

Piosenka króla Cecyliana o tym, że trudno jest kochać kogoś, kto jest niewidzialny

bodźce sensoryczne

Przygaszone światło, półmrok

Nietypowy wątek miłosny:
Dacjan (grający sługę) i
Aurelia (grająca księcia
Zbigniewa) zakochują się
w sobie
Pocałunek
Kłótnia między komedian-
tami
Złość Aurelii

Scena 16.

1:26:50 – 1:32

Jesteśmy w pałacowym ogrodzie nocą. Aurelia – nadal w męskim stroju – szuka brata. Nagle wpada na księcia Dacjana – nadal w stroju sługi. Rozmawiają, starając się nie zdradzić przed sobą nawzajem prawdziwych tożsamości. Zbliżają się do siebie. Aurelia proponuje, że powróży Dacjanowi z ręki. Przepowiada mu wielką, nieoczekiwaną miłość. Trzyma jego dłoń, po czym zaczynają się całować. Odskakują od siebie, przerażeni. Żegnają się, Dacjan odchodzi. Wtedy Ariel, który przyglądał się scenie z ukrycia, ujawnia się. Wybucho kolejna kłótnia między komedianami, w końcu oboje wychodzą. Pojawia się Dominik.

Przygaszone światło, półmrok
Śpiew ptaków w tle

treści wrażliwe

Trudne emocje: wstyd,
nienawiść do siebie, ne-
gatywne myśli

fabuła

Piosenka 7.

1:32 – 1:33:30

Piosenka Dominika o wstydzie i nienawiści do
samego siebie

bodźce sensoryczne

Duża kolorowa projekcja
na ekranie w tyle sceny
– wielka twarz Dominika.
W trakcie piosenki twarz
niepokojąco faluje i znie-
kształca się.

Trudne emocje: negatyw-
ne myśli, pragnienie znik-
nięcia na zawsze
Alkohol, uzależnienie

Scena 17.

1:33:30 – 1:35

Nadal w pałacowym ogrodzie. Dominik znajduje
w kieszeni buteleczkę z eliksirem. Myśli, że to
eliksir niewidzialności, nie wiedząc, że podczas
uczty buteleczki zostały zamienione. Tak na-
prawdę to eliksir miłosny. Dominik wypija go, po
czym patrzy na swoje odbicie i chcąc nie chcąc,
zakochuje się w sobie.

Odbicie przemawia do niego łagodnym głosem,
przekonując go, że jest w porządku, że zasługuje
na szacunek i miłość. Namawia go też, by prze-
stał sięgać po alkohol. Dominik uspokaja się.

Duża kolorowa projekcja
na ekranie w tyle sceny
– wielka twarz Dominika.
W trakcie piosenki twarz
niepokojąco faluje i znie-
kształca się.

Scena 18.

1:35 – 1:36

Do Dominika podchodzi Dacjan. Dominik prze-
prasza go za zachowanie podczas uczty. Dacjan
zwierza się mu, że się zakochał.

Piosenka 8.

1:36 – 1:38

Zbiorowa piosenka wszystkich bohaterów o an-
tidotum na kłopoty.

Głośna muzyka i śpiew
Kolorowe, zmieniające się
światła

treści wrażliwe

Walka ze smokiem i zabicie go – widoczne na projekcji w tyle sceny jako teatr cieni (szare kształty, bez szczegółów)

Kulminacyjna scena pełna napięcia i emocji

Trudne emocje: złość, strach

fabuła

Scena 19.

1:38 – 1:40:20

Pod koniec piosenki Mistrz Egon zapala niebieską latarnię, by wezwać smoka. Smok posłusznie nadlatuje. Mistrz oskarża go o kradzież wynalezionej właśnie antidoty.

Ariel chwyta szpadę i zabija smoka, a ponieważ jest wciąż w roli Zefiry, która tymczasem przestała być niewidzialna – eliksir przestał działać – wszyscy myślą, że przepowiednia się spełniła.

Uradowany król ogłasza swój rychły ślub z Zefiryną; oddaje też Cecylię za żonę Zbigniewowi, zgodnie z jej życzeniem.

Zaprasza wszystkich na podwójne wesele i wychodzi.

Komedianci są przerażeni.

bodźce sensoryczne

Dynamiczna i głośna scena

Gwałtowne zmiany światła

Głośne dźwięki i okrzyki

Projekcja na ekranie w tyle sceny – nadlatujący Smok, walka Zefiry ze Smokiem, w końcu zabicie smoka

Ryk smoka

Bicie dzwonów

Trudne emocje: lęk przed demaskacją

Scena 20.

1:40:20 – 1:41:20

Komedianci znów się kłócą. Aurelia jest zła, że brat zabił smoka. Tymczasem na scenę wchodzi nowi (wcześniej tylko wspomniani) bohaterowie – komedianci Wielki Paolo wraz z Małgošką, córką Młynarza. Ciągną swój wóz teatralny z napisem „Disco Paolo”.

Pojawia się podekscytowana ślubem Cecylia, która wyjaśnia, że Paolo został zaproszony, by uświetnić swoim występem podwójne wesele.

Ariel i Aurelia próbują się ukryć przed Paolem w obawie, że ich rozpozna.

treści wrażliwe

Szantaż, przekupstwo
Trudne emocje: lęk Aurelii
przed demaskacją

Trudne emocje: smutek,
żał bohaterów

Kłamstwa komediantów
wychodzą na jaw: próba
ucieczki, pościg
Trudne emocje: gniew,
strach, rozczarowanie
Groźby śmierci

fabuła

Scena 21.

1:41:20 – 1:44

Obawy spełniają się. Paolo rozpoznaje Aurelię. Szantażuje ją, mówiąc, że ujawni królowi ich oszustwa. Aurelia przekupuje go brylantowym naszyjnikiem od króla.

Paolo zdradza jej, że Dominik i Dacjan zamienili się rolami.

Scena 22.

1:44 – 1:45

Aurelia spostrzega Dacjana i podchodzi do niego. W rozmowie okazuje się, że przyłączył się on do Paola i zamierza zostać komediantem. Chce wyjechać natychmiast po ślubie Zbigniewa z Cecylią.

Tymczasem na scenę wchodzi reszta bohaterów. Następują podwójne zaślubiny, których udziela Mistrz Egon.

Piosenka 9.

1:45 – 1:47:50

Piosenka Paola i Małgoški o dwóch komediantach, którzy udają kogoś, kim nie są: Księcia Zbigniewa i księżniczkę Zefyrnę

Scena 23.

1:47:50 – 1:48:50

Pod koniec piosenki król i królowa zrywają się z miejsc. Oburzony król przerywa występ, domagając się wtrącenia Paola i Małgoški do lochu.

Rozgniewana na Paola Aurelia niechęć zdradza się. Komedianci próbują uciec, ale gwardziści ich łapią.

bodźce sensoryczne

Bicie dzwonów

Głośne okrzyki Paola i
Małgoški
Głośna, rytmiczna muzyka
i śpiew
Światła pulsujące w rytm
muzyki

Gwałtowna i głośna scena
Głośne okrzyki

treści wrażliwe

Demistyfikacja – Ariel
zdejmuje perukę, Aurelia
męski kapelusz

Trudne emocje: gniew,
strach

Interakcja z widownią

fabuła

Scena 23.

1:48:50 – 1:53:50

Król jest zły na Egona, że go nie ostrzegł. Komedianci muszą wyjawić prawdę. Próbuje opowiedzieć swoją starą historię o biednych sierotach królewskiego pochodzenia, żeby wzbudzić litość.

Sytuację ratuje Dacjan, który zwraca uwagę na to, że Ariel zabił smoka, więc zasłużył na królewską wdzięczność i rękę królowej. Cecylia podchwytuje to z radością, bo rozpoznaje w Arielu anioła, w którym się zakochała.

Dacjan z zaskoczeniem przekonuje się, że Zbigniew w istocie jest kobietą – i że wcale mu to nie przeszkadza. Postanawiają założyć swój własny objazdowy teatr.

Udobruchany król zapowiada wesele swojej córki z Arielem.

Bohaterowie pod koniec sceny zwracają się do publiczności, podsumowując spektakl.

bodźce sensoryczne

Piosenka 10.

1:53:50 – 1:54:10

Piosenka finałowa o tym, że nie szata zdoła człowieka, a prawdziwa miłość nie zna żadnych przeszkód

Głośna muzyka, śpiew
Światło gwałtownie gaśnie
pod koniec piosenki

8. CZY PRZEDSTAWIENIE JEST DOSTĘPNE DLA WIDZÓW O SZCZEGÓLNYCH POTRZEBACH, W TYM Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI?

Przedstawienie jest dostępne dla widzów o szczególnych potrzebach:

a) osoby z trudnościami w obszarze poruszania się:

Duża Scena, na której prezentowany jest spektakl „Sprzedawcy bajek”, jest dostępna dla osób z trudnościami w obszarze poruszania się. Widzowie mogą skorzystać z windy w asyście pracownika_czkę obsługi widowni. Winda dojeżdża na poziom widowni Dużej Sceny, miejsca na widowni można zająć bez konieczności pokonywania schodów. Liczba miejsc dla osób poruszających się na wózkach jest ograniczona, warto więc zgłosić ten fakt podczas rezerwacji biletów.

b) osoby z trudnościami w obszarze widzenia:

Spektakl ma opracowaną audiodeskrypcję, z której można skorzystać podczas prezentacji przedstawienia. Spektakle z audiodeskrypcją są oznaczone w repertuarze skrótem AD. Grupy zorganizowane mogą również zamówić audiodeskrypcję w wybranym terminie prezentacji – możesz zgłosić taką potrzebę z wyprzedzeniem specjalistce ds. dostępności.

W wybranych terminach widzom z trudnościami w obszarze widzenia proponujemy touch-tour – oprowadzanie dotykowe z audiodeskrypcją na żywo, które pozwala poznać przestrzeń, elementy scenografii oraz rekwizyty do spektaklu „Sprzedawcy bajek”. Chęć udziału w oprowadzaniu możesz zgłosić z wyprzedzeniem specjalistce ds. dostępności. Osobom z niepełnosprawnością wzroku polecamy miejsca w pierwszych rzędach – tak, aby mogły lepiej dostrzec szczegóły inscenizacji. Możesz zgłosić taką potrzebę podczas rezerwacji biletów.

c) osoby z trudnościami w obszarze słyszenia:

Spektakl jest tłumaczony na Polski Język Migowy. Na tym etapie produkcji przedstawienie nie jest opatrzone napisami, nie ma również możliwości skorzystania z pętli indukcyjnej. Przedstawienia tłumaczone na Polski Język Migowy są oznaczone w repertuarze skrótem PJM. Grupy zorganizowane mogą również zamówić tłumaczenie w wybranym terminie prezentacji (w miarę dostępności tłumacza PJM). Możesz zgłosić taką potrzebę z wyprzedzeniem specjalistce ds. dostępności.

Osobom z niepełnosprawnością słuchu rekomendujemy miejsca w środkowych rzędach, na podwyższeniu – tak, aby mogły objąć wzrokiem zarówno scenę, jak i tłumacza PJM. Możesz zgłosić taką potrzebę podczas rezerwacji biletów.

Ze względu na znaczną ilość tekstu oraz niektóre trudniejsze znaki migowe przedstawienie polecamy dzieciom od lat 10.

d) osoby z trudnościami w obszarze rozumienia:

Na tym etapie produkcji przedstawienie nie jest opatrzone napisami w języku polskim.

Przedstawienie może być wyzwaniem dla widzów z niepełnosprawnością intelektualną. Twórcy zrezygnowali co prawda z teatralnych metafor na rzecz realizmu (w ramach baśniowej konwencji), ale akcja jest szybka i dynamiczna, a fabuła niezwykle zagmatwana. Liczne intrygi, kłamstwa i przebieranki mogą utrudniać podążanie za akcją i odnalezienie się.

Tekst, który odgrywa w opowieści znaczącą rolę, może być miejscami nieczytelny ze względu na liczbę żartów, pokłady ironii i sarkazmu w wypowiedziach bohaterów. Wiele w nim nawiązań do innych tekstów kultury. Jest go ponadto bardzo dużo i jest szybko podawany przez aktorów.

Widzowie o szczególnych potrzebach mogą skorzystać z asysty w dotarciu do budynku Teatru z taksówki lub najbliższych przystanków komunikacji miejskiej. Potrzebę asysty możesz zgłosić z wyprzedzeniem specjalistce ds. dostępności (kontakt na stronie [39](#))

9. CZY SPEKTAKL JEST ODPOWIEDNI DLA WIDZÓW NEUROATYPOWYCH LUB WYSOKOREAKTYWNYCH?

Przedstawienie „Sprzedawcy bajek” może być wyzwaniem ze względu na swoją długość (120 minut z jedną 15-minutową przerwą), intensywność bodźców wizualnych i dźwiękowych oraz treści wrażliwe. Bodźce sensoryczne oraz treści wrażliwe szczegółowo omawiamy w rozdziałach „Bodźce sensoryczne i treści wrażliwe w spektaklu” na stronie ... oraz „Mapa treści wrażliwych i bodźców sensorycznych w przedstawieniu” na stronie [20](#).

Rekomendujemy indywidualną decyzję o uczestnictwie w spektaklu po zapoznaniu się z tymi rozdziałami.

10. W JAKI SPOSÓB TEATR WSPIERA WIDZÓW ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI W ODBIORZE I ROZUMIENIU SPEKTAKLU „SPRZEDAWCY BAJEK”?

Warto zajrzeć do programu przedstawienia, w którym znajduje się rozmowa pedagoga teatru Katarzyny Krajewskiej z autorką sztuki Marią Wojtyszko i reżyserem Jakubem Kroftą o kontekście powstania spektaklu.

Program można nabyć w teatralnym sklepiku w wersji papierowej (cena: 10 zł).

Można również wziąć udział w warsztatach kontekstowych do spektaklu pt. „ŚWIAT JEST TEATREM” (opis poniżej). Warsztaty są przeznaczone dla grup zorganizowanych i odbywają się w dni robocze przed lub po spektaklach. Cena biletu na warsztat to 15 zł. W celu rezerwacji prosimy o kontakt z Biurem Organizacji Widowni – dane znajdziesz w ostatnim rozdziale KONTAKT.

ŚWIAT JEST TEATREM. Warsztat kontekstowy do spektaklu „Sprzedawcy bajek”:

„Tytułowi sprzedawcy bajek to para wędrownych komediantów, których pojawienie się na dworze doprowadza do serii katastrof... Nic dziwnego – komedianti w konserwatywnych społecznościach postrzegani byli zwykle jako zagrożenie: mogli bowiem bezkarnie przekraczać granice wyznaczone przez podziały społeczne, ekonomiczne czy płeć (biedacy wcielali się w role królów i hrabiów, mężczyźni grali kobiety). Nie dało się ich przyporządkować do sztywnych struktur i norm, co budziło lęk. Z tego powodu jeszcze w XVII w. grzebano ich za murami zarza” – napisała Maria Wojtyśko, autorka sztuki „Sprzedawcy bajek”.

Podczas warsztatu kontekstowego do SPRZEDAWCÓW BAJEK omówimy kontekst historyczny i społeczny spektaklu, czyli to, jak kiedyś funkcjonował teatr, jak postrzegano tę sztukę oraz jej twórców – i z czego to wynikało. Porozmawiamy także o bohaterach spektaklu, ich licznych przemianach i o emocjach, jakie wywoływały w baśniowym „dawno, dawno temu”. A może... wywołują je również dziś?

Z punktu widzenia pedagogiki teatru „Sprzedawcy bajek” są doskonałym narzędziem do rozmowy o tożsamości. Spektakl uczy, że role, które odgrywamy w życiu, nie definiują nas całkowicie, a najważniejsza jest prawda o nas samych, którą odnajdujemy w relacjach z innymi. Warto po spektaklu poświęcić czas na rozmowę o postaciach Aurelii i Ariela – o tym, dlaczego kłamali i co zyskali, gdy przestali udawać kogoś innego.

Dodatkowe wsparcie dla widzów o szczególnych potrzebach opisujemy w rozdziale: „Czy przedstawienie jest dostępne dla widzów o szczególnych potrzebach, w tym osób z niepełnosprawnościami?” na stronie [33](#)

SŁOWNICZEK TRUDNIEJSZYCH POJĘĆ

AUDIODESKRYPCJA – słowny opis warstwy plastycznej spektaklu, dostępny dla osób z trudnościami w obszarze widzenia. W repertuarach i na stronie internetowej audiodeskrypcja jest określona skrótem AD. Podczas przedstawienia osoby, które potrzebują audiodeskrypcji, odsłuchują ją na specjalnych odbiornikach ze słuchawkami. Lektor opisuje jak wygląda scenografia, kostiumy oraz działania aktorów. Audiodeskrypcja nie przeszkadza osobom, które nie korzystają z tego udogodnienia – nie słyszą jej. Podczas warsztatów prowadzimy audiodeskrypcję na żywo – prowadzący opisują na głos wygląd osób, przedmiotów i działań.

DOSTĘPNOŚĆ – możliwość skorzystania z różnych miejsc i wydarzeń bez ograniczeń. Dostępność obejmuje obszary widzenia, słyszenia, poruszania się, rozumienia i czucia. Dzięki odpowiednio zaplanowanym wydarzeniom oraz wykorzystanym technologiom i udogodnieniom w spektaklach, warsztatach i oprowadzaniach mogą wziąć udział m.in. osoby z niepełnosprawnościami, neuroróżnorodne, seniorzy, rodzice małych dzieci i wiele innych grup. Nie tworzymy osobnych wydarzeń, ale dbamy o to, byśmy mogli wspólnie doświadczać teatru.

NAPISY DO SPEKTAKLI – są to napisy w języku polskim, które wyświetlamy podczas wybranych wydarzeń. Napisy służą głównie osobom g/Głuchym i słabosłyszącym. Nie wszystkie osoby z niepełnosprawnością słuchu znają Polski Język Migowy i to właśnie napisy pomagają im w poznaniu treści wydarzenia. Podczas spektaklu napisy są wyświetlane na ekranach, umieszczonych z boku sceny. Ekrany nie zasłaniają obrazu, ani nie przeszkadzają w odbiorze. Na ekranach, poza kwestiami postaci, autor napisów wyświetla również opisy najważniejszych dźwięków w spektaklu lub rodzaj muzyki, która towarzyszy scenie.

NEURORÓŻNORODNOŚĆ – określenie na różne funkcjonowanie ludzkich mózgów w takich obszarach, jak uczenie się, kontakty społeczne, skupienie uwagi, przeżywanie i okazywanie emocji, i wielu innych. Może obejmować osoby w spektrum autyzmu, spektrum ADHD, wysoko wrażliwe, w kryzysach zdrowia psychicznego. Neuroróżnorodność odchodzi od wcześniejszych koncepcji zaburzeń rozwojowych lub czynników środowiskowych. Zwraca uwagę na naturalne różnice między ludźmi oraz empatię i komunikację, dzięki którym możemy razem funkcjonować.

POLSKI JĘZYK MIGOWY – język, którym posługują się osoby g/Głuche. Jest to system znaków – gestów, które odpowiadają słowom i zwrotom w języku polskim. Dodatkowo w Polskim Języku Migowym istnieją znaki, które odpowiadają pojedynczym literom alfabetu i cyfrom. Polski Język Migowy ma swoją własną gramatykę, różną od gramatyki języka polskiego. Gdy w repertuarze lub na stronie internetowej zobaczysz skrót PJM to znaczy, że podczas spektaklu lub warsztatu będzie obecny tłumacz Polskiego Języka Migowego. Tłumacz będzie tłumaczyć wydarzenie lub pomoże w komunikacji z osobami g/Głuchymi.

TEKST OBJAŚNIAJĄCY – dodatkowy tekst, który towarzyszy spektaklowi. Wspiera osoby z trudnościami w obszarze rozumienia w interpretacji metafor teatralnych, rozumieniu trudniejszych słów lub podążaniu za fabułą – w przypadku retrospekcji lub wielu wątków. Podczas spektakli teatralnych osoby, które potrzebują tekstu objaśniającego, odsłuchują go na specjalnych odbiornikach ze słuchawkami. Lektor podpowiada znaczenie słów, obrazów i sytuacji, łączy wydarzenia i jest przewodnikiem po świecie przedstawienia. Tekst objaśniający nie przeszkadza osobom, które nie korzystają z tego udogodnienia – nie słyszą go.

KONTAKT

Jeśli chcesz kupić bilet na przedstawienie „Sprzedawcy bajek”, możesz skontaktować się z pracownikami Biura Organizacji Widowni:
nr telefonu: 71 335 49 11 lub 71 335 49 12 lub 71 335 49 49
e-mail: widownia@teatrlalek.wroclaw.pl

Pracownicy Biura Organizacji widowni pomogą Ci wybrać odpowiednie miejsce oraz kupić bilet. Pracownicy Biura Organizacji Widowni pracują od poniedziałku do piątku w godz. 7.30-15.30.

Jeśli potrzebujesz informacji o dostępności przedstawienia dla osób ze szczególnymi potrzebami, tłumaczenia PJM lub asysty, możesz skontaktować się z Martą Kurowską, specjalistką ds. dostępności i edukacji:
nr telefonu: 71 335 49 09 lub 504 54 74 26 (tylko sms)
e-mail: marta.kurowska@teatrlalek.wroclaw.pl

Specjalistka do spraw dostępności i edukacji pracuje od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-16.00 oraz podczas wybranych dostępnych wydarzeń.

Tekst: Katarzyna Krajewska

Autor okładki / plakatu: Dawid Ryski

Materiały audiowizualne i opracowanie graficzne: Robert Maniak

Zdjęcia: Natalia Kabanow, Robert Maniak

Konsultacja: Lidia Kurczaba, Justyna Mańkowska-Kaczmarek

Projekt „Teatr wrażliwy. Wzmacnianie kapitału społecznego poprzez działania włączające Wrocławskiego Teatru Lalek” dofinansowano ze środków Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO dla Kultury), współfinansowanego przez Unię Europejską – NextGenerationEU.

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

